

with interactive resources. Educational handbook. Part II]. Kaluga: ID «E'jdos».

6. Makarchuk, T. A. (2011). *Pedagogicheskie usloviya ispolzovaniya distancionnykh tekhnologij v sisteme samostoyatel'noj raboty studentov po informatike*. [Pedagogical conditions of use of remote technologies in system of independent work of students on computer science]. Moscow.

7. Mozhaeva, G. V. (2013). *Elektronnoe obuchenie v VUZe: sovremennyy'e tendencii razvitiy*. [E-learning in higher education: current trends]. Moscow.

8. Parshukova, G. B. (2010). *Elektronnoe obuchenie v e'poxu Web 2.0. E'lektronnoe obuchenie v tradicionnom universitete*. [E-learning in the Web 2.0 era. E-learning in a traditional university]. Novosibirsk: Izd-vo NGTU.

9. Sánchez-Pérez, J. M., Gómez-Pulido, J. A., Vega-Rodríguez, M. A., Bravo-Rodríguez, J. (2007). *Computers and education: e-learning, from theory to practice*. Dordrecht: Springer.

10. Vlachopoulos, D., Cabrera, N. (2012). *Building an Inclusive Definition of E-Learning: An Approach to the Conceptual Framework*.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СКЛЯРЕНКО Інна Юрївна –

кандидат педагогічних наук, начальник відділу інтелектуальної власності науково-дослідного сектору Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного.

Наукові інтереси: інноваційні методи в системі освіти, використання інформаційних технологій в процесі підготовки майбутніх фахівців водного транспорту, управління персоналом річкового та морського флоту.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SKLIARENKO Inna Yriivna – Candidate of Science, PhD, Head of Intellectual Property research sector Kyiv State Academy of Water Transport named Hetman Petro Konashevich Sagaydachniy.

Circle of scientific interests: innovative methods in education, use of information technology in the training of future specialists of water transport, personnel management of river and sea fleet.

УДК 378.147

СТРЕЛЬЧЕНКО Лариса Василівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант Інституту вищої освіти НАПН України
e-mail: Strelchenko_1@mail.ru

СУТНІСНО-ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛЮЧОВИХ ПОНЬЯТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Наукове дослідження теоретичних і методичних засад розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності магістрів мистецтв з англійської мови в університетах Великої Британії вимагає уточнення і конкретизації поняттєво-термінологічного апарату дослідження та пояснення сутності ключових та дотичних понять, пов'язаних з проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови в системі вищої освіти та застосування ІКТ у вивченні і викладанні мов стали предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців (О.Бігич, Г. Козлакова, Т. Коваль, С. Пахомова, Н.Сура, Бен Вілліамсон (Ben Williamson), Крістал Девід

(Crystal David), Джеймс Мілтон (James Milton), Грехем Девіс (Graham Davies), Кері Фейсер (Keri Facer), Мартін Оуен (Martin Owen).

Проте окремого вивчення сутнісно-змістовних характеристик ключових понять дослідження проблеми інформаційно-комунікаційної компетентності викладачів англійської мови в контексті Болонського процесу не проводилось.

Мета статті – розкрити зміст і сутність основних понять дослідження проблеми розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів в контексті Болонського процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У дослідженні проблеми розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови в

університетах Великої Британії виникає необхідність визначення ключових понять, їхньої суті і змісту. У науковому пошуку користуємося основними термінами, концепціями і стратегіями, які вживані як в західноєвропейському, так і в українському освітньому просторі з метою посилення на точну, достовірну та об'єктивну інформацію з основних питань вищої освіти, її реформ та нової парадигми підготовки фахівців в контексті Болонського процесу, до якого серед 47 країн приєднались Велика Британія та Україна задля створення Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Як зазначає С. Сисоева слід «максимально адекватно тлумачити зміст нових понять, що вживаються у документах ЄС, Європейському освітньому просторі, відповідно до їхнього значення у нашому мовному просторі та ustalених понять вітчизняної педагогічної науки» [7].

Спираючись на думку вітчизняних і зарубіжних вчених Отіч О. М., Соколової І. В., Полонського В. М про важливість виокремлення в науковому дослідженні ключового та дотичних понять, виділяємо **«інформаційно-комунікаційну компетентність»** як ключове поняття в нашому науковому пошуку. Цей термін містить у своїй структурі такі важливі компоненти як **«інформація»**, **«комунікація»** та **«компетентність»**, кожне з яких несе певне змістове навантаження і в поєднанні їхніх значень і змісту виступає об'єктом нашого наукового дослідження. Різні словники і різні лінгвісти дають різноманітні визначення терміну комунікація. У словнику сучасної англійської мови (Longman Contemporary English Dictionary) під терміном **комунікація** розуміють надання інформації або обмін думками між людьми. Аналіз глосаріїв таких західноєвропейських документів як проект Тьюнінг, Довідник ЄКТС, глосарії мета-рамки кваліфікацій доводить, що визначення терміну **«компетентність»** містить деякі відмінності.

У рамках проекту Тьюнінг компетентності (competences) визначаються як динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь та здатностей демонструвати їх. Розвиток компетентностей є метою навчальних програм і ступінь володіння ними оцінюється на різних етапах виконання таких програм в термінах результатів навчання. Компетентності розвиваються в процесі вивчення студентами різних курсів та програм. Для нашого дослідження важливим є твердження, що **«компетентності формуються цілою низкою навчальних дисциплін або модулів на різних етапах даної**

програми, а можуть навіть починатися в рамках програми одного рівня вищої освіти, а закінчувати формування на іншому, вищому рівні» [6, с. 30].

У Законі України «Про вищу освіту» термін **«компетентність»** визначається як динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» [2, с. 5].

С. Сисоева у статті «Різниця понять. Чи постраждає зміст закону?» відмічає, що **«актуалізувались в Україні дослідження, метою яких було розроблення різних моделей компетентності. Особливого значення у таких дослідженнях та нормативних документах, що розробляються з їхнім урахуванням, має тлумачення змісту понять відповідно до змісту інших, ustalених, понять вітчизняного простору педагогічної науки»** [7].

У руслі цього висловлювання слід відмітити, що в дослідженнях британських науковців більш прийнятним є термін **skills** (уміння), а не **«компетентність»**. Дуже чітко подано визначення терміну **«вміння»** Ю. М. Рашкевичем в глосарії **«Болонський процес та нова парадигма вищої освіти»**, де **вміння (skills)** – це **«набута у результаті навчання здатність до застосування знань і розуміння для виконання завдань та розв'язання проблем... здатність досягти наперед визначеного результату, часто за мінімальних затрат часу та енергії. Вміння також поділяють на загальні та фахові»** [6, с. 157]. Як бачимо, терміни **«вміння»** і **«компетентність»** за змістом дуже близькі. Можливо тому в британському науковому просторі частіше вживається слово **«skills»** [9].

Поняття **компетентність (competences) викладача англійської мови** визначається нами як **набута у процесі навчання інтегрована здібність професійно здійснювати викладацьку діяльність завдяки комплексу знань, умінь, навичок, досвіду, цінностей і ставлень, які можуть цілісно реалізовуватися в педагогічній діяльності відповідно до встановлених стандартів у професійній галузі. Компетентність розглядається як індикатор готовності випускника вищого навчального закладу до кваліфікованого виконання поставлених завдань в педагогічній діяльності, задоволення соціальних потреб та подальшого особистісного розвитку.**

У європейському освітньому просторі

згідно з проектом Тюнінг серед визначених 31 найважливіших загальних компетентностей, яких мають набути випускники вищих навчальних закладів для підвищення здатності до працевлаштування, відноситься і досліджувана нами інформаційно-комунікаційна компетентність. Вона має універсальний характер для всіх освітніх програм.

У контексті нашого дослідження інформаційно-комунікаційна компетентність магістрів мистецтв з англійської мови розглядається як важлива складова загальної професійної компетентності майбутніх викладачів, яка забезпечує високу якість і результативність їхньої фахової підготовки, сприяє професійному становленню і розвитку індивідуальності педагога, конкурентоспроможності на ринку праці. ІКК відноситься до загальних компетентностей, які мають набути всі випускники університетів і в подальшому вдосконалювати та розвивати впродовж життя.

Системотвірним ядром у розвитку ІКК викладачів англійської мови на рівні магістратури виступає **професійно-педагогічна підготовка**, яка здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами на другому (магістерському) рівні вищої освіти, який відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій. Законом України про вищу освіту роз'яснюється, що «магістр – це освітній ступінь, що присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90–120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку(наукову)компоненту обсягом не менше 30 відсотків» [2, с. 11.]

Ступінь магістра в Великій Британії – це кваліфікація, що присуджується студентам, які досягли певних результатів у вивченні конкретної спеціальності на другому рівні вищої освіти. Програма для отримання диплома магістра в університетах досить складна. Як правило, вона складається з двох частин: академічної (Taught) та дослідницької (Research) з написанням магістерської роботи або проекту. Тривалість програми стаціонарної форми (day-time) навчання в магістратурі в університетах Великої Британії залежить від спеціальності і становить 1 або 2 роки. Заочна форма (part-time) здобуття диплома може зайняти близько

4-х років. Звичайно навчання в магістратурі розпочинається в кінці вересня або на початку жовтня. Деякі університети пропонують ще один набір в січні або лютому. Програми академічного та дослідницького навчання в магістратурі відрізняються тим, що академічний ступінь включає навчання студентів з відвідуванням лекцій, семінарів, проведення практичної роботи.

Дослідницький ступінь магістра призначений для тих студентів, спеціальність яких безпосередньо пов'язана з проведенням досліджень, або тих, хто хоче зайнятися науковою роботою. Дві третини програми студенти виконують, навчаючись стаціонарно, інша частина навчання – самостійна робота. Характер кваліфікацій, що надаються на другому циклі, описується Дублінськими дескрипторами в межах Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

У Великій Британії продуктивність наукових досліджень – одна з найвищих у світі. Понад 20 років якість наукових досліджень, що проводяться в галузі вищої освіти Сполученого Королівства, проходять незалежну експертизу, відому як «Рамка показників якості наукових досліджень» (Research Excellence Framework – REF). За допомогою неї визначаються якісні характеристики кожної наукової роботи, поданої університетами. Завдяки такому ретельному підходу до оцінки якості наукових досліджень, в вищих навчальних закладах Великої Британії зібралися науковці міжнародного класу, які забезпечують високий рівень науково-дослідницької роботи студентів, створено «атмосферу, в якій студенти II і III циклів навчання мають можливість вчитися і розвиватися, а науково-педагогічні працівники – співпрацювати з національною та міжнародною науковою спільнотою на найвищому рівні» [8, с. 14].

До базових понять дослідження проблеми розвитку ІКК відносяться ті, що тісно пов'язані з ключовим поняттям і розкривають сутність ІКК, структуру, основні шляхи її розвитку, принципи та педагогічні умови формування. Сюди відносяться такі поняття як освітні стандарти: мета, зміст програм навчальних курсів, модулі та кредити; організація навчального процесу: методи та підходи до навчання і викладання, навчально-методичне забезпечення, навчальні ресурси; фахові компетентності магістрів: лінгвістична, комунікативна, соціокультурна, методична та дослідницько – пошукова компетентність.

Підготовка магістрів в другому циклі

вищої освіти здійснюється згідно **стандартів вищої освіти**, які «розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до національної рамки кваліфікацій...» [2, с. 16]. Стандарт вищої освіти України визначає вимоги до освітньої ступеневої програми, серед яких: обсяг кредитів, перелік компетентностей випускника, нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, прогнозовані результати навчання, форми атестації студентів, вимоги до забезпечення якості вищої освіти та професійних стандартів [2]. Стосовно профілю ступеневої освітньої програми, слід відмітити, що це один з узгоджених за змістом і формою нових інструментів Болонського процесу. Група провідних європейських фахівців під керівництвом Дженнеке Локгоф і Бас Веґевіжс з агенції міжнародної співпраці у сфері вищої освіти Нідерландів та Каті Дуркін з національного центру академічного визнання та інформації Великої Британії розробили методичні рекомендації для створення профілів ступеневих програм (A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles). Виконані в рамках Європейського проекту Core-2, Рекомендації містять приклади профілів магістерських програм з синтетичним описом компетентностей та результатів навчання, а не, як раніше, лише змісту навчання. Вони успішно використовуються для розроблення освітніх програм в системах вищої освіти Великої Британії та України [3].

Такі програми є студентоцентрированными і «вимагають зміни парадигми, а отже – зміни способу мислення викладачів, відповідальних за розроблення та реалізацію освітніх програм» [3, с. 11].

Студентоцентризовані програми (student-centered curriculum) для підготовки магістрів мистецтв з англійської мови в університетах Великої Британії сфокусовані на набуття студентами певного набору компетентностей, які потрібні для академічної та професійної діяльності, та зосереджені на результатах навчання, що відповідають очікуванням і потребам здобувачів вищої освіти, забезпечуючи їм особистісний розвиток та конкурентоспроможність на ринку праці. Програми ґрунтуються на узгодженості навчального навантаження із тривалістю навчального курсу. **Студентоцентризоване навчання (student-centered learning)** – це особистісно-орієнтоване навчання з високим рівнем активності студентів в проведенні навчальних проектних досліджень, експериментів тощо. Студенту надаються

широкі можливості щодо вибору предметів, їхнього змісту, темпу особистого просування, способів та місця навчання. Роль ІКК в цьому процесі надзвичайно велика. Термін характеризує основний принцип змін у вищій освіті, що передбачаються Болонським процесом.

Курс (course) – навчальна програма, компонент освітньої програми. У Великобританії термін вживається в значенні «освітня програма», виконання якої надає можливість присудження кваліфікації. В Європейському просторі вищої освіти course або course unit має такі значення: навчальна дисципліна, навчальна практика, проектна робота, магістерський проект. Він може вживатися в значенні модуля навчального предмета. У Методичних рекомендаціях для розроблення профілів ступеневих програм для вищих навчальних закладів України course unit визначається як «самодостатній, формально структурований навчальний досвід/ пізнання. Повинен мати узгоджений і докладний набір результатів навчання, виражений в термінах компетентностей, які будуть отримані, а також відповідні критерії оцінювання. Компоненти освітньої програми можуть мати різну кількість кредитів» [3, с. 38].

Модуль (module) – частина, компонент освітньої програми, який розроблений авторами навчальних програм відповідно до стандартів навчання. За визначенням програми Тюнінг термін означає «компонент освітньої програми або комбінацію таких компонентів, у випадку, коли всі компоненти мають однаковий або кратний певному числу кредитний вимір» [3, с. 42].

Результати навчання (learning outcomes) тісно пов'язані з компетентностями. Їхній взаємозв'язок і взаємовплив складні. Так, наприклад, інформаційно-комунікаційна компетентність магістрів розвивається на основі багатьох результатів навчання, в той же час результати навчання значною мірою залежать від сформованої у студентів інформаційно-комунікаційної компетентності. Згідно з проектом Тюнінг результати навчання «формулюються викладачами на рівні освітньої програми, а також на рівні окремої дисципліни, а компетентності набуваються особами, що навчаються. Однією з особливостей результатів навчання є те, що на відміну від компетентностей вони є чітко вимірюваними [6, с. 30].

Інша важлива характеристика результатів навчання як «вимірювальний результат освітнього процесу, який дає можливість з'ясувати до якої

міри/рівня/стандарту компетентність є сформованою або покращеною» [3, с. 12]. Результати навчання, сформульовані в освітніх програмах магістерської підготовки – це ретельно описані навчальні досягнення студентів, яких студенти мають досягти наприкінці ступеневої програми. У законі України «Про вищу освіту» результати навчання визначаються як «сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою в процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти» [2, с. 17].

Результати навчання магістрів в великій мірі залежать від якості викладання, наукового і методичного рівня викладацького складу університету, факультету, кафедри. Хоч вищі навчальні заклади Великої Британії є самостійними юридичними особами, не належать уряду і не управляються ним, все ж наразі урядом створюється система для вимірювання якості викладання в університетах. Вона називається **Рамка якості викладання в університетах (Teaching Excellence Framework) (TEF)**. У цілому 134 вищі навчальні заклади країни, що становить майже 100%, в 2016 році надали матеріали для TEF. Хоча деякі заклади вирішили не брати участь в цьому році, посилаючись на складність розробки єдиної системи оцінки, яка може справедливо представляти все розмаїття сектора вищої освіти Великої Британії. Рішення Відкритого університету не брати участь відображає його унікальний статус в якості надання освітніх послуг за допомогою дистанційного навчання з неповним робочим днем [5].

Розвиток фахових компетентностей (subject specific competences) магістрів з англійської мови, орієнтованих на ринок праці. Важливим аспектом дослідження є також фахові компетентності, які мають відношення до окремої предметної області, як наприклад, в нашому випадку – це професійні компетентності магістра мистецтв з англійської мови, які включають лінгвістичні компетентності (лексичні, фонетичні та граматичні), комунікативні (аудіювання, говоріння, читання та письмо), соціокультурну, методичну та дослідницько-пошукову компетентності. ІКК є важливою необхідною складовою процесу їхнього успішного формування. ІКК є інтегративною компетентністю, яка розвивається у результаті застосування навичок роботи з ІКТ під час вивчення всіх предметів освітньої програми на основі діяльнісного та компетентнісного підходів. Навчальними

програмами обов'язково передбачається внесок кожного навчального предмета у формування ІКК.

Великі можливості для цього надають сучасні інформаційно-комунікаційні технології, особливо Інтернет. Пошуки матеріалів, їх презентації сприяють розвитку ІКК студентів.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Визначення і аналіз ключових понять дослідження інформаційно-комунікаційної компетентності викладачів англійської мови, загальних та похідних понять дали змогу створити тезаурус наукового пошуку, встановити зв'язки між базовими поняттями, порівняти значення термінів в документах про вищу освіту України та Великої Британії. Подальшого дослідження потребують інші поняття важливої проблеми розвитку ІКК магістрів з іноземних мов.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Борова Т. А. Теоретичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу: моногр. / Т. А. Борова. – Х.: Компанія СМІТ, 2011. – 123 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» // Закон від 01.07.2014 № 1556-VII.- Харків. – «Право» –2014. – 104 с.
3. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи M54 чи програмні компетентності та програмні результати навчання / пер. з англ. національного експерта з реформування вищої освіти Програми Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича. – Київ: ТОВ «Поліграф плюс», 2016. – С. 11– 21.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад.: І. І. Бабин, Я. Я. Боллобаш, А. А. Гармаш й ін.; за ред. Д. В. Табачника, В. Г. Кременя. — К.: ТОВ «Вид. дім «Плеяди», 2011. – 514 с.
5. Рамка якості викладання в університетах http://www.universitiesuk.ac.uk/blog/Pages/What-next-for-the-Teaching-Excellence-Framework.aspx?utm_source=UUK+Bulletin&utm_campaign=5ae2819a60-UUK_Bulletin_10February_2017&utm_medium=email&utm_term=0_99e42a5336-5ae2819a60-100549813
6. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти / Ю. М. Рашкевич. – Львів, 2014. – 168 с.
7. Сисоєва С. Різниця понять. Чи постраждає зміст закону? / С. Сисоєва // Газета «Освіта» –№ 26–27.
8. Стів Баскервіль, Фіона Маклеод, Ніколас Сондерс. Система вищої освіти у Великій Британії та міжнародні університетські зв'язки, Довідник для університетів світу. Серія досліджень / 9,

липень 2011 р. ISBN 978-1-84036-257-2, – С. 52–62.

9. Alyan, A. (2011). The Intercultural Dimension in EFL University Context: EFL Teachers Beliefs regarding the Concepts of Culture. LAP Lambert Academic Publishing.

REFERENCES

1. Borova, T. A. (2011). *Teoretychni zasady adaptivnoho upravlinnya profesiynym rozvytku naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv vyshogo navchal'noho zakladu: monohr.* [The theoretical framework of adaptive management of professional development of scientific and pedagogical workers of higher educational institutions: monograph]. Kharkiv.

2. *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»* (2014). [The law of Ukraine «On higher education»]. Kyiv.

3. *Metodychni rekomendatsiyi dlya rozroblennya profiliv stupenevoho prohram, vklyuchayuchi M54 chy Prohramni kompetentnosti ta prohramni rezul'taty navchannya* (2016). [Guidelines for the development of profiles of stepped programs, including M54 or software competencies and software learning outcomes]. Kyiv.

4. *Natsional'nyy osvritniy hlosariy: vyshcha osvita* (2011). [National educational Glossary: higher education]. Kyiv.

5. *Ramka yakosti vykladannya v universitetakh* (2017). [Frame the quality of teaching in universities] Kyiv.

6. Rashkevych, YU. M. (2014). *Bolons'kyi protses ta nova paradyhma vyshchoyi osviti.* [The Bologna process and the new paradigm of higher education]. Lviv.

7. Sisoyeva, S. (2015). *Riznitsya zrozumity. Chy postrazhdaye Zmist zakonu?* [The difference of concepts. Will suffer if the content of the law?]. Kyiv.

8. Stiv Baskervil', Fiona Makleod, Nikolas Sonders. (2011). *Systema vyshchoyi osvity u Velykiy Brytaniyi ta mizhnarodni universitet-s'ki zvyazky.* [The higher education system in the UK and international academic connections, a Directory of world universities. A series of studies]. London.

9. Alyan, A. (2011). The Intercultural Dimension in EFL University Context: EFL Teachers Beliefs regarding the Concepts of Culture. LAP Lambert Academic Publishing.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СТРЕЛЬЧЕНКО Лариса Василівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Інституту вищої освіти НАПН України.

Наукові інтереси: розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

STRELCHENKO Larysa Vasylivna –

Ph.D., associate professor, postdoctoral student at the Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine.

Circle of scientific interests: development of information and communication competence of future teachers of English.

УДК: 453. 675.76

ТАРАПАКА Наталія Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського e-mail: koippo3@ukr.net»

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У час глобальних перетворень, появи нових соціально-економічних відносин, інтеграції у світовий освітній простір одним із найактуальніших завдань сучасного суспільства є формування і розвиток творчої активності особистості.

Головним завданням гуманізації та демократизації освіти в Україні є створення

умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, формування покоління, яке здатне вчитися протягом усього життя, продуктивно розв'язувати нагальні проблеми сучасності, розвивати цінності громадянського суспільства. У законах України «Про освіту», державних національних програмах «Освіта» та «Діти України» визначено, що відродження